

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum continentia sit virtus? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

peffimo: dicit glosf. quòd cum pecoribus mifeebatur. Post hoc autem est vitium Sodomiticum, cum ibi non feruetur debitus sexus. Post hoc autem est peccatum ex eo, quòd non feruatur debitus modus concubendi. Magis autem si non fit debitum vas, quam si fit inordinatio secundum aliqua alia pertinentia, ad modum concubitus.

QVÆST. CLV.

De partibus potentialibus temperantia: & primo de continentia, in quatuor articulos diuisa.

Postea considerandum est de partibus potentialibus temperantia.

¶ Et primo de continentia.

¶ Secundo, de clementia.

¶ Tertio, de modestia.

¶ Circa primum considerandum est de continentia, & incontinentia.

¶ Circa continentiam quæruntur quatuor.

¶ Primo, vtrum continentia sit virtus?

¶ Secundo, quæ sit materia eius.

¶ Tertio, quòd sit eius subiectum?

¶ Quarto, de comparatione eius ad temperantiam.

ARTIC. I.

Vtrum continentia sit virtus?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quòd continentia non sit virtus. Species enim non con- diuiditur generi. Sed continentia con diuiditur virtu- ti: vt patet per Philos. * in 7. Ethic. Ergo continen- tia non est virtus.

¶ 2 Præterea, Nullus vtendo virtute peccat: quia secundum Aug. in lib. † de lib. arbit. virtus est qua nemo malè vtitur. Sed aliquis continendo potest pec- care: puta si desideret aliquod bonum facere, & ab eo se contineat. Ergo continentia non est virtus.

¶ 3 Præterea, Nulla virtus retrahit hominem à licitis, sed solum ab illicitis. Sed continentia retrahit hominem à licitis. Dicit enim glosf. † Gal. 5. quòd per continentiam aliquis se etiam à licitis abstinet. Ergo

754
1. 2. q. 85
a. 2. ad 2
Et 3. q. 7.
a. 2. ad 3
et ver. 9.
14. ar. 4.
cor. fin.
* c. 9 et li.
4. c. ult.
20. 5.
† c. 18. et
19. 10. 1.
† glo. in-
terl. sup.
illud: mo-
destia, cō-
tinentia,
etc.

Ergo continentia non est virtus.

SED contra, Omnis habitus laudabilis videtur esse virtus. Sed continentia est huiusmodi. Dicit enim Andronic. quod continentia est habitus inuictus à delectatione. Ergo continentia est virtus.

RESPONDEO dicendum, quod nomen continentie dupliciter sumitur à diuersis. Quidam enim continentiam nominant, per quam aliquis ab omni delectatione venerea abstinet. Vnde & Apostolus ad Galat. 3. continentiam castitati coniungit. Et sic continentia perfecta principalis quidem est virginitas, secundaria verò viduitas. Vnde secundum hoc eadem ratio est de continentia, quæ de virginitate, quam supra diximus virtutem. Alij verò dicunt continentiam esse, per quam aliquis resistit concupiscentijs prauis, quæ in eo vehementes existunt. Et hoc modo accipit Philosophus continentiam in 7. Ethicor. * Et hoc etiam modo accipitur continentia in collationibus patrum. Hoc autem modo continentia habet aliquid de ratione virtutis, in quantum scilicet ratio firmata est contra passiones, ne ab eis deducatur: non tamen attingit ad perfectam rationem virtutis moralis, secundum quam etiam appetitus sensitivus subditur rationi sic, vt in eo non insurgant vehementes passiones rationi contrariæ. Et ideo Philosophus dicit in 4. Ethic. * quod continentia non est virtus, sed quædam mixta, in quantum scilicet habet aliquid de virtute, & in aliquo deficit à virtute. Largius tamen accipiendo nomen virtutis pro quolibet principio laudabilium operum, possumus dicere continentiam esse virtutem.

Ad primum ergo dicendum, quod Philosophus continentiam condiuidit virtuti, quantum ad hoc, in quo deficit à virtute.

Ad secundum dicendum, quod homo proprie est id quod est secundum rationem. Et ideo ex hoc dicitur aliquis in seipso se tenere, quod tenet se in eo quod conuenit rationi. Quod autem pertinet ad per-

q. 152.
ar. 3.

per 101^m,
10. 5.

c. 114. 2. 5

uerfiratem rationis, non est conueniens rationi. Vnde ille solus verè continens dicitur, qui tenet se in eo quod est secundum rationem rectam, non autem in eo quod est secundum rationem peruersam. Rationi autem rectæ opponuntur concupiscentiæ prauæ: sicut & rationi peruersæ opponuntur concupiscentiæ bonæ. Et idèd propriè & verè continens est, qui persistit in ratione recta, abstinens à concupiscentijs prauis: non autem qui persistit in ratione peruersa, abstinens à concupiscentijs bonis. Sed hic magis potest dici obstinatus in malo.

Ad tertium dicendum, quòd gloss. ibi loquitur de continentia secundum primum modum, secundum quem continentia nominat quamdam virtutem perfectam, quæ non solum abstinere ab illicitis bonis, sed etiam à quibusdam licitis minus bonis: vt totalitèr intendatur perfectioribus bonis.

ARTIC. II.

Utrum materia continentia sint concupiscentiæ delectationum tactus?

755

AD secundum sic proceditur. Videtur, quòd materia continentia non sint concupiscentiæ delectationum tactus. Dicit enim Ambros. in primo de Offic. * quòd generale decorum ita est ac si æquabilem formam atque vniuersitatè honestatis habeat in omni actu suo continentem. Sed non omnis actus humanus pertinet ad delectationes tactus. Ergo continentia non est solum circa concupiscentias delectationum tactus.

ART. PRÆC.

¶ 2 Præterea, Nomen continentia ex hoc sumitur, quòd aliquis tenet se in bono rationis rectæ, sicut dictum est *. Sed quædam aliæ passiones vehementius abducunt hominem à ratione recta, quam concupiscentiæ delectabilium tactus: sicut timor periculorum mortis, qui stupefacit hominem; & ira, quæ est insanix similis, vt Seneca dicit *. Ergo continentia non dicitur propriè circa concupiscentias delectationum tactus.

lib. 1. de ira, c. 1.

¶ 3 Præ-